

Ovocie vo výžive

Ovocím sa označujú jedlé plody rôznych kultúrnych alebo divoko rastúcich drevín a bylín. Pre ovocie je charakteristická sladká chuť a je často konzumované v neupravenom stave. Medzi kvalitatívne parametre ovocia patria: zrelosť, farba, veľkosť a tvar, mechanické poškodenie, napadnutie hubovitými chorobami a plesňami, poškodenie chladom, nedostatočná výživa a klimatické vplyvy. Kvalitu ovocia je možné ovplyvniť spôsobom skladovania, prepravy a samotnými podmienkami predaja. V prípade zavlažovania, hnojenia a ochrany proti škodcom musí byť dodržiavaná správna výrobná prax.

Čo ovocie obsahuje?

Pre ovocie je charakteristický vysoký obsah vody a nižší obsah základných živín, a až na niektoré výnimky aj nízkym energetickým obsahom. Vyšší obsah sacharidov je typický pre hrozno, dľaťle a figy, tuky sú charakteristické pre avokádo alebo škrupinové ovocie. Dôležitou súčasťou ovocia sú vitamíny, minerálne látky a ďalšie látky (napríklad antioxidanty), ktoré ochraňujú organizmus proti niektorým chorobám. Jednoduché cukry, prchavé silice a rôzne organické kyseliny dávajú jednotlivým druhom ovocia špeciálnu chuť a vôňu. Niektoré druhy ovocia (napr. ja-

blká) majú vyšší obsah rozpustnej vlákniny, ktorá sa významne podieľa na znižovaní hladiny nadbytočného cholesterolu v krvi a tým pôsobí ako ochrana pred infarktom alebo cievnu mozgovou príhodou.

Vysoká biologická hodnota je charakteristická pre ovocie v čerstvom stave. Spracovaním alebo dlhým skladovaním obsah výživovo a senzoricky významných zložiek v ovocí klesá.

Koľko ovocia by sme mali denne zjesť?

Denne by sme mali zjesť 2-4 porcie ovocia. Jednou porciou ovocia rozumieme (pre dospelého človeka) 1 jablko, 1 pomaranč, 1 banán, misku jahôd, ríbezlí alebo čučoriedok, pohár neriedenej 100 % ovocnej šťavy a pod. Podobné množstvá by mali konzumovať aj dospievajúci. Ovocie môžeme jesť surové aj spracované. Avšak pozor! Marmeládu, džem, kompóty alebo inak na sladko upravené ovocie nepočítame do tohto podlažia pyramídy.

Škrupinové ovocie

Do potravinovej skupiny ovocia radíme v pyramíde tiež orechy, ktoré obsahujú ďaleko menej sacharidov (cukrov) a naopak viac tukov, ktoré sú nášmu zdraviu veľmi prospešné. Najcennejšími látkami v nich sú nenasýtené mastné kyseliny, ktoré prospievajú srdcu a cievam. Orechy obsahujú minerálne látky, vlákninu, v tukoch rozpustné vitamíny a pod.

A čo je na orechoch to najlepšie? To, že sa hodia ako náhrada maškrt alebo súčasť ovocného šalátu. Hršť mandlí je určite lepšia než sladená, kalorická tyčinka, takže rozumná miera orechov (nemyslí sa tým, že ich zjeme kilo na posedenie, a už vôbec nie pražených a solených) môže byť pokojne súčasťou dennej stravy.

U niektorých citlivých osôb môžu orechy ľahko vyvolať alergickú reakciu a musia byť potom z jedálnička vypustené. Medzi rizikové faktory u orechov patrí plesnivenie a kontaminácia mikotoxínmi.